

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Ad librum VII. Decalogi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Cap. 4. § 2. num. 3. post illud *Donatione pater-
na*. Adde.

Hoc autem querimus, quando filius velit
succedere Patri. Nam si contentus donatis, suc-
cedere hæres nolit, nihil conferre tenetur. So-
lum tunc, si nimis habuit à Patre vivente, pos-
sent alij filij, hoc est, ipsius fratres, agere con-
tra eiusmodi donationem, ut pote in officio sam
& ipse obligaretur ijs Legiti- nam saltem dare,
de qua re agitur in *tr. de Donatione*. Interim le-
ge *Delugo d. 2. 4. de just. n. 197. & Bonac. d. 3. de
contr. q. 6. p. 7. §. unico.*

ibidē n. 4. sine, post illud. *Erst deducenda*. Adde
Quando autem dat liberaliter; cum sponte
dat, videtur dare de suo (cum suo enim quilibet
quemlibet gratificari potest) unde deducenda
non erit, semper intellige, dummodo donatio
non sit eiusmodi, ut præjudicet Legitimæ fi-
liorum aliorum; hæc enim semper filiis debet-
ur; quare si Legitimæ præjudicet, esset eius-
modi donatio, ut modo dixi, tamquam inoffi-
ciosa revocanda.

Dixi (præter alimenta) hæc enim, quam-
vis necessario dentur, tamen videntur expensa
ob bonum ipsius Patris, cui incumbit filium
suum alere, ut pote partem suæ substantiæ. Hæc
autem alimenta largiora potest uni potius,
quam alteri donare Pater (sed sine fraude, qua
Pater velit alios filios depauperare) quia dum
in terminis alimentorum sistat, non est tam ri-
gorose agendum cum Patre suorum bonorum
Domino.

ADDITIONES AD LIBRUM VI.

Decalogi.

Cap. 1. §. 3. num. 13. post illa verba, *aliter u-
niversal ter vidimus*. Adde.

Sed semper ex prædictis Privilegijs, in foro
conscientiæ tantum.

Eodem cap. 1. §. 4. num. 3. sine, post illud *per-
missam crudelitatem*. Adde.

Qui Clericum cum uxore, matre, vel foro-
re, vel propria filia turpiter inventum occidit,
peccat, sed non incidit in excommunicationem.

Cap. *si verop.* quia iustum dolorem compelle-
re, difficillimum esse, ait Glossa *ibid. V. Turpiter*

Idque recte notat *a Layman*. at certe is erit Ir-
regularis ex delicto, qui iniuste occidit.

Cap. 2. §. 4. n. 8. sine; post illud. *est Provin-
cialis*. Adde.

Notat autem *b Bauci*, satis esse, si quis habeat
ab Episcopo facultatem absolvendi ab omni
calu, & censura tali Episcopo reservatis, nec

esse necesse Episcopum dare facultatem ad ab-
ortum specialiter absolvendum, ut ego memi-
ni, me notasse *lib. 3. meth. Confess. cap. 7. n. 8.*

Cap. 3. §. 1. num. 11 sine, post illud, *de in iusto
homicidio*. Adde.

Et recte Henriquez *a* dicit, circa irregula-
ritatem ex delicto Homicidij voluntarij, cul-
pam debere esse contra iustitiam; idemque cen-
sendum esse de irregularitate ex dicto delicto;
ac de obligatione restitutionis debite ex delicto

*Eodem cap. 3. §. 2. num. 4. velus initium
post illud. Sanguinis effundatur*. Adde.

Legi etiam potest Villaut, *b* qui probat, hoc
Sacrilgium non subdi excommunicatione
tæ, sed ferenda, (quæ ferti non debet si Homi-
cida dignam peraget poenitentiam.

Cap. 4. §. 1. n. 5. sine. post illud. *videtur pro-
babitor*. Adde.

Dixi *condemnationis* utique ad mortem, nam
alicujus damni V. G. incarcerationis, ve eor, ne
tua actio ex dicto num. 4. sit alquando moralis
caussa: Ipsa enim collocatio cadaveris ante al-
terius domum, est talis, ut ex illa, ut plurimum
sequatur incarceration in habitantis in domo, &
sic inducet obligationem restitutionis damno-
rum ex incarceratione sequentium.

*Eodem cap. 4. §. 3. num. 8. post illud. in omnia
jura defuncti*. Adde.

Aliqua contra prædicta habet Thomas Hur-
tadus. *b* Illud est favorabile, non obligari quem
piam ad satisfactionem pro Homicidio, nisi pe-
tatur, & nisi petatur intra triginta annos, præ-
scribi actionem, ita, ut non valeat amplius peti.
Excipe in utroq; quando ideo non petitur quia
nō potest, vel quia adest timor aliquis, & similia.

ADDITIONES AD LIBRUM VII,

Decalogi.

Lib. 7. cap. 2. §. 1. num. 8. sine, post illa verba.
fuit Ecclesia violata. Adde.

Idem docet Ascanius Tamburinus *a* his ver-
bis. Ecclesia, & cœmiteria occulte polluta, quā
do pollutio later, non indigent reconciliatione,
at quando incipit publicari violatio, necesse
est, ut Ecclesia reconcilietur.

Cap. 3. §. 5. num. 23. sine, post illud, *mibi du-
bium non est*. Adde.

Hic insurgit nova quæstio. An possit quis
negare debitum propter scetorem oris sui con-
jugis, hæc enim magna incommoditas est.

Respondeo, non posse, Primo, si scetor non
est magnus. Secundo, si aliquibus remedijs, pu-

*a Henrig.
de irreg. c.
3. num. 4.
in gloss. litt.
X.*

*b Villaut.
decis. 29. a
nu. 38.*

*c Th Hur-
tadus p. 2.
tr. 8. ca. 2.
Res. mor. 13*

*d Asc.
Tamb. de
jure Abbac
d. 2. §. 11.
n. 8.*

*a Layman
lib. 1. tr. 5.
p. 2. §. n. 8.
& apud
Dian. p. 9.
tr. 4. ref. 2.
b Bauci in
sil. qu. 48.
Pars. 6*

ta odore apud se, vel conjugem assumpto, vel iterata ablutione vinci illa maleolentia possit. Tertio, si aliquo tempore malus odor, cessante for asse infirmitate, deservat. Possit autem, si foetor est notabiliter gravis, nec ullo modo, vel tempore vinci queat, immo tunc, etiam in separationem totum fieri posse, docet Bavaici. *a* de quo casu in terminis à nullo Doctore fuisse disputatum, ibidem affirmat.

a Bavaici in singul. casu.

Ratio allatae doctrinae esse potest; quia in prioribus tribus casibus difficultas non esse tanta, supponitur, quae possit vincere obligationem debiti, quam contrahunt conjuges ex contractu matrimonij. Ac in ultimo casu, cum supponatur magna difficultas, non praesumuntur conjuges ulam matrimonij cum tanta difficultate (quae moralis impossibilitas vocatur à Theologis) promississe.

b Sanchez. l. 9. matr. d. 24. n. 21. circa fin.

Confirmatur, quia docet Sanchez, *b* non teneri sanum conjugem reddere debitum conjugij, qui incidit in lepra, etiam secluso periculo contagij, quando accessus est satis difficilis, ac moraliter impossibilis ex nausea talis morbi; affertque Cardinalem dicentem, non compelli conjugem ad debitum reddendum, quando ob lepram nimis horror insurgit. Sed eadem nauseamilitat in casu, de quo loquimur. Ergo. Quando foetor fuit cognitus ante initium matrimonij, mox dicam.

Quid si conjux maleolens patiatur morale periculum incontinentiae? Respondeo, nec tunc in ultimo casu praedicto obligari conjugem alterum, ad reddendam. Ratio est, quia lex charitatis non obligat cum tanto incommodo proprio, saltem quando necessitas spiritalis proximi non est extrema, nec gravis, quemadmodum non est haec, cum conjux maleolens suis stimulis impuis, possit alijs remedijs occurrere. lege numer. sequentem.

Ibidem num. 24. post illud in utroque conjugue. Adde.

Uxor semper enitens foetus mortuos, an possit reddere, & petere, & possit quod possit (ut certe potest) an teneatur reddere, d. forte habes apud Sanchez. l. b. 7. de matr. d. 102. n. 8.

Ibidem eod. in num. 24. sine, post illud. confulere potest conjux. Adde.

Quando lepra praesens est matrimonij, & à te sano cognita fuit, tunc ex Sanchez. ibidem debes reddere, quia ejusmodi periculo conjugij morbi consensum legitime praebuisse, & commune est omnibus passionibus, ut si dete-

gatur vitium rei, ita obliget contractus, sicuti si vitium abesset; Idem igitur erit in praecedenti casu de oris foetore, si illius conscientia fuisset, nisi sit tantus, sive foetor, sive horror ex lepra, ut physice te inhabilem reddat ad copulam, ut ibidem notavit Sanchez.

Ibid. n. 53. sine, post illud, carnis asserat rebellionem Adde.

Iam vero, quamvis haec proprie pertineant ad solutos, sunt tamen, fundamenta universalis, & per diligentem in hoc argumento notanda. Nunc ad rem nostram propius accedamus; formemusque hanc regulam pro conjugatis. nam pro Sponsis diximus n. 16. pro Solutis autem sufficit, quod haecenus, dictum est à n. 48.

Cap. 4. §. 2. num. 4. Ipsum primum verbum dicti numeri Alterum dele & reponere sic. Secunda poena.

Ibidem in fine dicti n. 4. post illud, transire. Adde.

Sed occurrit ad huc advertendum Tertium. An scilicet, si sit incestus in aliquo loco casus reservatus, intelligatur ejusmodi esse ille, quo seminante viro, non seminat femina, vel haec feminante, ille nequaquam.

Respondeo. Communiter ab auctoribus *a* creditur esse reservatus, quia jam copula videtur consummata. Sed Verricelli *b* putat, non esse censendum reservatum, quia reservatio, (nisi expresse contrarium exprimat) semper intelligitur de completo scelere, at dictum scelus est quidem completa seminatio ex parte illius, qui seminat, non vero completus incestus, quia non concurrit utriusque seminis commixtio, unde oritur affinitas. Haec ille. Sed certe non video quomodo ille non sit completus incestus ex parte feminantis, qui irreverenter per suam completam seminationem se gerit cum consanguinea, vel affine, cur igitur non erit reservatus, si reservatus est incestus absolute, ille alter qui non seminat, ideo non committit casum reservatum, quia, ex parte sua non est completus incestus. Et licet ad se in ipso cooperatio cum incestu completo alterius, supponimus tamen esse reservatum incestum, non vero cooperationem ad illum. Quid si sit dubium, an ille alter seminaverit, Respondeo multo magis erit reservatus ut ex se pater, immo idem Verricelli in hoc nobiscum sentit ex eo principio; quia praesumptio semper est, quod uterque seminaverit. *autem*

autem externus, & internus non discrepant, nisi quando contracta veritas certa est, non vero quando est dubia ex Menochio, a Molina, b Sanchez. c

Cap. 5. §. 3. n. 4. fine, post illud. *sangemus. c. 6. §. 2. n. 9.* Adde.

Quid si quis vi violavit, sed nunc non habet unde resarciat, nec alio modo possit resarcire, nisi eam ducendo, obligabitur ne illam ducere? Respondeo, ad id obligari per se docet Delugo, d quem vide.

Eodem cap. 5. §. 3. n. 4. 6. post illud. *ex, hoc capite violatorem.* Adde.

Et Bossius e quidem nunquam hanc excusationem esse legitimam, pluribus probare contendit. Si tamen in raro casu deceptionis.

ADDITIONES AD LIBRUM VIII. Decalogi.

IN TRACTATU PRIMO NIHIL AD-DITVM EST.

IN TRACTATU II.

Tr. 2. c. 9. §. 2. dele illa verba sparsim posita in dicto §. 2. *Substituuntur, condemnantur, cre-duntur, excusantur.* & reponc.

Sufficiunt, Utuntor, Condemnantor, Cre-duntor, Excusantor.

IN TRACTATU III.

Tr. 3. cap. 5. §. 1. num. 12. fine, post illa verba *aliquid accipere.* Adde.

Et universaliter damnum alteri in ferens si-ne mortali, ad restitutionem non teneri, notat Januarius. f

Ibidem cap. 5. §. 2. num. 5. post illud. *distinctis explicabimus.* Adde.

Lege Molinam, g lege item Delugo. h qui bene notat, has differentias parum conferre ad conscientia forum, in cujus explicatione no-stra solum desudat industria.

Ibidem c. 6. §. 2. n. 6. versus finem, post illud. *Cum res ipsa traditur.* Adde.

Atque ex dictis vides, regulariter contractus innominatos solere esse pacta nuda, ut notat recte Delugo. i

Ibidem c. 7. §. 7. n. 27. fine, post illud. *quod alij communiter faciunt.* Adde.

Idiotæ satis est, habere animum faciendi, quod alij probi, & docti faciunt, ut notant ali-qui & recte k

Ibidem. c. 7. §. 11. n. 1. post illud. *ne in obolo quidem decipere* Adde,

Dixi (Communter,) nam novissime Jo Ex-cobar Corro in tractatibus selectissimis. 1. de utroque foro ar. 5. in calce artic. n. 36. sic habet Constante asserimus, hanc propositionem probabilem esse, Leges civiles & Pontificæ, quæ sustinent contractus emptionis, & Vendi-tionis, locationis, & conductionis, & simi-les (idest similes emptioni &c. non vero alios v. gr. Dotis, solutionis legati, census &c. et-iam si in pretio, mercede que, intellige vulgari, non legitimo, hic enim legitimus, ut superius vidimus, ne in obolo quidem præteriri potest) etiam si, inquam interveniat læsio infra, vel su-pra justum pretium, dummodo dimidium non excedat, justæ sunt, & acceptæ prout debent, nempe deficiente omni dolo, fraude, & falsa asseveratione, etiam procedunt in foro con-scientia, & venditor pro maiori, & emptor pro minori iusti pretij, cum his conditionibus tutus manet in utroque foro, modo noscat contra-hens pretium: id quod dicitur pro pueris, mu-lieribus, rusticis, si forte vel ob levitatem, vel ob inscitiam involuntarie agant &c. Hæc ex il-lo, qui prædictam doctrinam fusissime probat duodecim argumentis. quorum præcipua sunt, tum quia leges, tum civiles, tum Pontificæ ita positive disponunt, nec solum permissive, tum quia Princeps potest transferre dominium re-rum in alterum, tum quia conventiones, & pacta sine fraude inita servari in conscientia de-bent. &c.

Ibid. cap. 7. §. 11. n. 3. post illud. *Et deinde alte-ri donat, vel contra.* Adde.

Quando quis obligat operam suam singu-lis. V. G. eunti Romam, ut hic tuas litteras fe-rat, an possit alterum tantum accipere à me, si eodem unico labore meas ferat, lege apud a Lessium affirmantem, quia, inquit, an mea, an tua, an alterius causa eat, non minuit aestima-tionem operæ respectu singulorum. Sic si me-dicus uno eodemque suffitu, seu balneo tres in-firmos curare possit, tria integra stipendia iuste perciperet. Parique modo Equum, qui redire debet Romam ita tibi possem ad eundem lo-cum locare, ac si pro te tantum redeat, quæ sunt exempla eiusdem Lessij,

Dixi (in solidum) nam si obligatio fieret sin-gulis pro sua parte, alia esset ratio. V. G. Ordina-rius ferens litteras, non potest recipere inte-grum stipendium à singulis, quia in Nuntio Ordinario, contribuere quilibet ex sua parte, & non integre intendit, ad con-

Y 2 situen-

a Lessius l. 2. c. 24. dub. 5. n. 28.